

8. 11. 2011 | poslední aktualizace: 8. 11. 2011 20:56

První satelitní městečko slaví 60 let. Developer odmítal prodej domů černochům

Město Levittown poblíž New Yorku vzniklo jako útočiště střední třídy před kriminalitou velkoměsta. Zpočátku mělo čistě rezidenční charakter a z bezpečnostních důvodů byly zakázány obchody či restaurace. Afroameričané měli zpočátku bydlení ve městě zapovězeno.

bzk

Je tomu téměř šedesát let, co ve Spojených státech vznikl na počátku roku 1952 Levittown, první satelitní městečko na světě. Fenomén, který se po pádu komunismu rozšířil i do Česka, byl symbolem americké prosperity v poválečné éře.

Město se zrodilo jako developerský projekt Williama Levitta na zelené louce ve státě Pennsylvánie. Jeho cílem bylo poskytnout komfortní a klidné bydlení pro střední vrstvy, které hledaly únik ze špíny a kriminality ulic New Yorku.

Mezi prvními obyvateli převažovaly rodiny veteránů, navrátilých se v roce 1945 z Druhé světové války. Právě díky nim došlo k posílení střední vrstvy a k poválečnému baby boomu ve Spojených státech. Dostupné hypotéky jim poprvé umožnily přestěhovat se z podnájmu ve městě do vlastního domku na venkově. Díky levnému benzínu nebyl problém dojíždět za prací.

"Lidé dostali příležitost vlastnit dům za cenu podnájmu," citoval server

*Město Levittown v americké Pennsylvánii
foto: Wikipedia*

BBC profesora historie Garyho Crosse. Levittown posílil představu o Americe jako o místu, kde každý může dosáhnout svého, jen když bude tvrdě pracovat.

[Zastavěné Česko: Každý den ubyde 24 hektarů polí. Podívejte se, proč - čtěte ZDE](#)

[Můj dům tu zítra nebude. Moskva demoluje černé stavby, mráz nemráz - čtěte ZDE](#)

Aby výstavba města byla co nejrychlejší, developeři vymysleli jakousi pásovou výrobu identických domků. Ty sice stály na místě, ale od jednoho k druhému se přesouvali jednotliví dělníci a řemeslníci. Jeden dům vznikl za neuvěřitelných 16 minut, takže do roku 1958 jich v Levittownu stálo přes 17 tisíc.

Prodej domů černochům zakázán

Jelikož hlavním cílem bylo poskytnout středním vrstvám útočiště před velkoměstem, měl Levittown zpočátku přísně rezidenční charakter. Obchody či restaurace byly zakázány, neboť se soudilo, že jejich existence přispívá ke kriminalitě.

"Když jsem se do města nastěhovala, museli mi mléko a vejce dovážet až do domu, protože nikde nešlo koupit potraviny," vzpomněla pro televizi BBC obyvatelka města Lillian Wilsonová. Z praktických důvodů se od těchto regulací postupně upustilo.

Developeři Levittownu také podpořili rasovou segregaci, která je v amerických městech citelná dodnes. Neprodávali zpočátku nemovitosti Afroameričanům, takže první černošský pár se sem nastěhoval až v roce 1957.

[V Česku vyroste dosud největší komplex bytů s minimální spotřebou energie - čtěte ZDE](#)

[V parku na Kavčích horách se stavět bude. Ale "jen" na 800 metrech čtverečních - čtěte ZDE](#)

Satelitní městečka, jejichž šíření začalo s Levittownem, se postupně stala centrem americké společnosti. Tamní střední třída je považována za srdce Ameriky a "skutečný" hlas národa. Političtí kandidáti se proto perou o její hlasy a následně se předhánějí v hájení jejích zájmů.

V současnosti se v USA, ale i jinde na světě poukazuje na negativní ekologické dopady satelitních městeček. Kritizuje se mimo jiné, že zvyšují objem dopravy kolem velkých měst a zabírají volnou přírodu.

Autoři: [bzk](#)